

Informe sobre el català als festivals de música de Catalunya

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

L'ONG del català

Introducció

Des de l'estudi fet per a la campanya de "Les xifres canten" (www.lesxifrecanten.cat) publicat el 2018, Plataforma per la Llengua ha seguit l'evolució de la música en català específicament en els diversos festivals de música cantada que reben ajuts de la Generalitat de Catalunya. La conclusió a la qual han arribat els diversos informes fets fins al 2022 ha estat sempre la mateixa: es constata una situació del tot anòmala pel que fa a la dotació pública que rep la música en llengua pròpia, que és inferior que la que rep la música en altres llengües.

L'Institut Català de les Empreses Culturals té diverses línies d'ajuts destinades a la música en viu, però la més important és la destinada a les subvencions i els ajuts reintegrables a festivals o cicles musicals. L'any 2022, per exemple, aquesta línia d'ajut va agrupar el 65% de la despesa destinada a la música en viu, en van ser beneficiaris només 12 festivals o cicles musicals. D'altra banda, el 35% restant, distribuït en tres línies d'ajut diferents (concretament els ajuts singulars a la música, la promoció musical i els festivals d'alt interès cultural), va beneficiar 211 festivals o cicles de música en viu.

Aquesta anàlisi té l'objectiu de concretar les xifres més recents de la presència de la música en català en els grans festivals receptors de les principals subvencions i ajuts reintegrables de la Generalitat de Catalunya, i veure'n l'evolució dels darrers anys. Per fer-ho, ens hem centrat en els quatre festivals principals de música cantada de Catalunya que han rebut una dotació econòmica superior en la línia de subvencions i ajuts reintegrables de l'ICEC destinada als festivals.

Metodologia

L'ICEC disposa de diverses línies d'ajuts i subvencions dins de l'àmbit de la música (per a discogràfiques, sales de música en directe, etc.). Com en anteriors informes, l'anàlisi s'ha centrat en la línia d'*Ajuts a festivals o cicles musicals, en règim de concurrència competitiva, en les modalitats d'aportacions reintegrables i subvencions per al 2023* perquè és de les que disposa d'un pressupost més gran respecte a altres línies d'ajuts a la música.

Per fer-ho, s'ha basat en 3 elements d'estudi:

- 1) S'han revisat les bases d'aquesta línia d'ajuts quant als requisits i criteris de valoració.
- 2) S'han recopilat els imports atorgats per l'ICEC que han rebut els principals festivals de música cantada d'aquesta línia d'ajuts, tant a través de subvencions com d'aportacions reintegrables. Aquesta recopilació s'ha acotat als quatre principals festivals subvencionats el 2023. Així mateix, les dades d'aquests festivals s'han comparat amb les xifres estudiades en anteriors informes entre els anys 2020 i 2023.
- 3) S'ha analitzat el percentatge de català que inclou el programa de cada festival. Per calcular-ho, s'han tingut en compte les deu cançons destacades a Spotify de tots els grups vocals dels cartells.

Descripció dels ajuts públics analitzats

Abans d'explicar els resultats, cal fer un apunt sobre el tipus d'ajuts amb els quals ens hem centrat, ja que suposen un 30% del pressupost total (discogràfiques, festivals, projectes musicals, etc.) de les ajudes a la música l'any 2022.

Tal com hem explicat, aquests ajuts inclouen tant subvencions com aportacions reintegrables. Les subvencions només obliguen els organitzadors a presentar una justificació de les despeses, mentre que les aportacions reintegrables funcionen com un préstec que els organitzadors han de retornar a l'administració un cop celebrat el festival.

Tanmateix, també existeixen algunes excepcions que permeten als organitzadors no haver de retornar una part proporcional de la subvenció, amb un màxim de 45.000 € o del 80% de la subvenció; d'aquests ajuts, sempre que compleixin un seguit de requisits.

Resultats de l'anàlisi

Després d'analitzar les bases de la línia d'*Ajuts a festivals o cicles musicals, en règim de concurrència competitiva, en les modalitats d'aportacions reintegrables i subvencions*, s'ha comprovat que no s'ha establert cap requisit perquè s'ofereixi una programació de música en català majoritària en l'activitat subvencionada. L'únic moment en què es fa esment a la llengua catalana -o occitana- en les programacions és en les aportacions que s'han de retornar. Així, s'estableix com a criteri de valoració per a l'exempció de l'import a reintegrar: es valora sobre un màxim de 25 punts, que s'obtenen en el cas que almenys un 25% del festival o cicle sigui en llengua catalana o occitana.

Respecte a la cerca i anàlisi dels imports concedits, tal com s'ha comprovat també en anys anteriors, s'observa que els festivals que el 2023 han rebut una subvenció de més de 100.000 €, a més d'ajuts reintegrables – i a més de subvencions d'altres administracions no contemplades en aquesta anàlisi – són els festivals Vida, Cruïlla, Canet Rock i Porta Ferrada. De la recerca feta en fonts oficials, n'exposem les xifres, que es mostren en el gràfic següent:

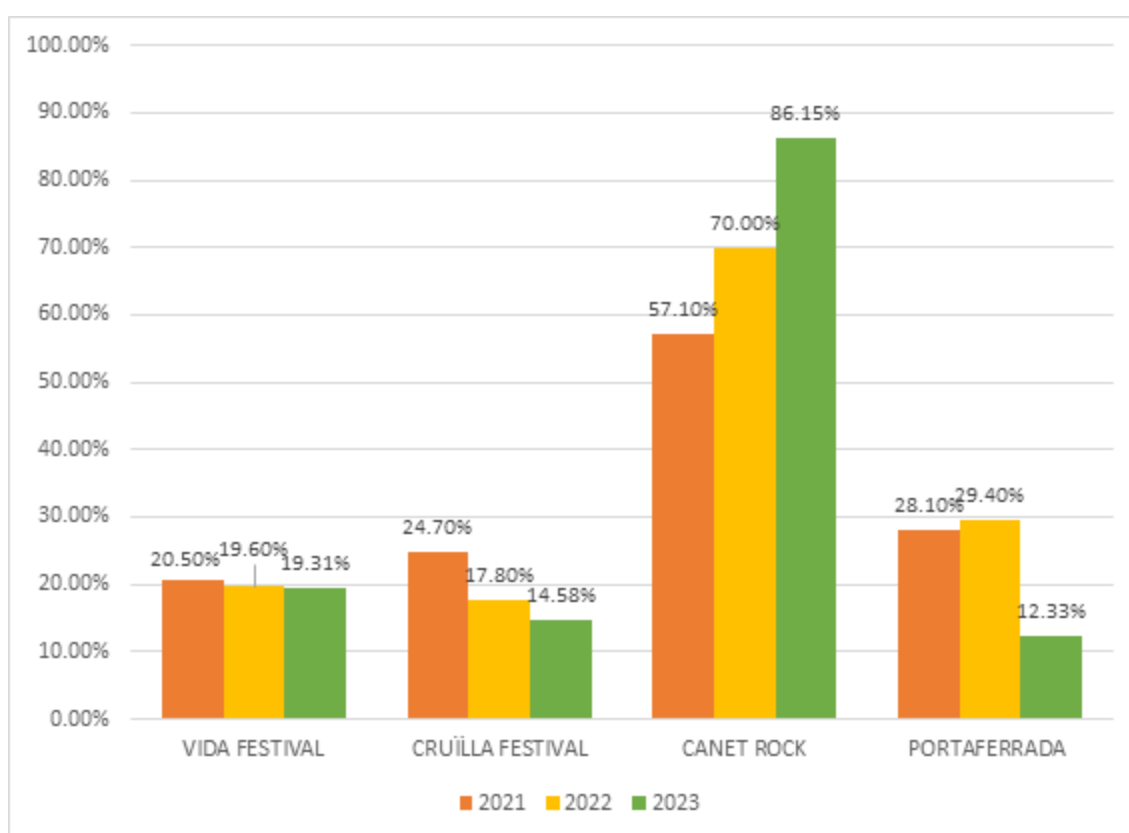
Gràfic 1: Ajuts a festivals o cicles musicals, en règim de concurrència competitiva, en les modalitats d'aportacions reintegrables i subvencions

	Any	Atorgat	Reintegrable a retornar	Exempt de reintegrar
Festival Vida	2020	150.000 €	245.423 €	15.000 €
	2021	147.053 €	265.067 €	22.058 €
	2022	131.150 €	250.729 €	45.000 €
	2023	125.158 €	224.842 €	45.000 €
Cruïlla	2020	150.000 €	246.628 €	15.000
	2021	130.641 €	322.159 €	No hi ha dades, l'import és d'una altra línia de subvenció
	2022	150.000 €	261.340 €-	0,00 €
	2023	150.000 €	305.000 €	0,00 €
Canet Rock	2020	112.387 €	106.068 €	28.097,00 €
	2021-	140.062 €	189.240 €	42.019,00 €
	2022	116.918 €-	214.219 €	45.000 €
	2023	103.236 €	290.602 €	45.000 €
Porta Ferrada	2020	108.286 €	97.457 €	10.829 €
	2021	130.538 €	161.467 €	0,00 €
	2022	104.488 €	70.914 €	45.000 €
	2023	118.309 €	121.691 €	0,00 €

Font: Elaboració pròpia de la Plataforma per la Llengua, d'acord amb les dades extretes de les resolucions publicades al DOGC.

Finalment, pel que fa al percentatge de música en català d'aquests quatre festivals analitzats de la línia d'ajudes estudiada, només el Canet Rock presenta una programació normalitzada de música en català (enguany arriba al 86%), mentre que el Vida, el Cruïlla i el de Porta Ferrada no arriben al 20%.

Gràfic 2: Percentatge de música en català dels quatre festivals més subvencionats de la línia d'ajudes estudiada.

Font: Elaboració pròpia de la Plataforma per la Llengua, d'acord amb les dades extretes de les deu cançons cantades, destacades a Spotify, dels artistes que formen part dels cartells dels festivals.

Conclusions

En aquests darrers anys, l'ONG del català ha constatat que les ajudes públiques a la música no ajuden la música en català, ni en fa augmentar la presència d'aquesta llengua. En l'informe d'enguany, la situació tampoc no ha millorat.

Així, d'una banda, hi ha el Festival Cruïlla, que amb 150.000 € de subvenció (i 305.000 € d'ajut reintegrable) presenta només un 15% de música en català, 10 punts menys, fins i tot, que fa 2 anys. El segon festival amb un import de subvenció més alt és el Vida, amb més de 125.158 €; malgrat això, presentava només el 19% de música en català, aproximadament com l'any passat i un punt menys que fa dos anys. El Festival Porta Ferrada és el tercer festival d'aquesta classificació que amb 118.309 € només presenta el 12% de música en català, 17 punts menys que l'any passat i 16 menys que fa dos anys.

Els tres festivals descrits, doncs, presenten enguany unes xifres encara més reduïdes de música en català: els artistes participants que canten en català, no arriben en cap cas al 20% de presència. De fet, en el Porta Ferrada és pràcticament anecdòtica: tan sols 5, dels 42 artistes que estan programats al festival, canten en català.

Finalment, hi ha el Canet Rock que, amb 103.236 € ofereix, de forma totalment oposada als altres tres festivals, un 86% de música en català. A més, enguany mostra un augment d'aquest percentatge respecte als anys anteriors, malgrat que sempre ha programat de forma majoritària una oferta musical en català.

En conclusió, els resultats d'aquest informe mostren que, un any més, una de les principals subvencions atorgades per l'ICEC als festivals de música no afavoreix la música en català, sinó que es concedeixen centenars de milers d'euros a iniciatives musicals que promouen una oferta en altres llengües, sobretot. Les bases dels ajuts analitzats, malgrat que incorporin una mesura de foment de la llengua en la despesa feta, no han establert mesures efectives perquè la música en català pugui tenir una presència normal i àmplia en l'oferta.

Aquesta situació es manté per part del govern català, tot i el context de desigualtat i de precarietat que viu el sector de la música en llengua catalana, i tot i que competeix amb un mercat on la música en castellà o en anglès té unes condicions molt més favorables i un suport d'altres administracions públiques potencialment molt superior.

C/ Sant Honorat 7, principal 1a
08002 - Barcelona
Tel: 93 321 18 03
info@plataforma-llengua.cat
www.plataforma-llengua.cat

**P L A T A
F O R M A
P E R L A
L L E N G U A**

L'ONG del català